

PARRÒQUIES EN CAMÍ CAP A UNA NOVA VITALITAT.

Se m'ha demanat de compartir amb vosaltres una visió per als cristians d'Europa d'avui: Terra santa. No han de testimoniar de l'amor guaridor de Déu? La meua exposició es desenvoluparà en quatre temps com el cas d'una simfonia pastoral: Entrada. Al·legro. Minuet. Coda.

Entrada. Canvi d'època

"Nosaltres no vivim una època de canvi, sinó un canvi d'època" explicava el papa Francesc el 2016 a la conferència episcopal italiana quan va fer la visita *Ad limina*.

En aquest sentit, els historiadors estan d'acord: l'*Era Constantiniana* inaugurada el 313 ha acabat definitivament, incloent-hi la seva forma ulterior a la Reforma del segle XVI.

La designació "*Constantiniana*" significava la *interconnexió estreta entre el tron i l'altar*, malgrat totes les rivalitats per a la supremacia entre l'Emperador i el Papa. El resultat va ser un cristianisme ben establert a Europa incloent-hi, sobretot a Andalusia i als països dels Balcans, un Islam culturalment respectat. Teresa d'Àvila era amiga de Sufís. Sant Joan de la Creu utilitzava en el seu cèlebre poema "La flama d'amor viu" (Llama de amor) imatges del misticisme islàmic. El cristianisme, no obstant, romangué dominant, tant en l'Imperi romà d'Orient com en el sant Imperi romà germànic, no necessàriament per una cultura cristiana, però, si més no, per la seva cultura d'influència "cristiana".

La *Reforma* i el seu balanç polític van exacerbar el lligam entre el poder secular i el religiós. Luter, que volia reformar la seva pròpia Església en tant que catòlica, va ser recuperat molt aviat per prínceps que es volien independitzar de l'emperador. A canvi, van oferir protecció a Luter, que, pel seu cantó, en va fer bisbes regionals (al. *Landesbischofen*). Atès que l'emperador estava assetjat pels turcs i que volia que la "pau" regnés en l'imperi, es va signar un acord de pau religiosa a Augsburg el 1555. Es va fer acta d'un doble dret: el dret dels Sobirans de determinar la religió dels seus súbdits (*ius reformandi*) i el dret dels súbdits de deixar el país sense ser-ne inquietats (però abandonant les seves propietats), si no volien unir-se a la fe del seu príncep (*ius emigrandi*). Per afirmar la seva pròpia sobirania, els Hasburgs van haver de "recatolitzar" l'imperi esdevingut protestant en la major part. No ho van fer a mitges. En el país de Jan Hus hi van trobar una resistència acarnissada. A la segona defenestració de Praga (1618), els emissaris de l'emperador van ser llençats per la finestra. Això va desencadenar una de les guerres més sagnants de la història d'Europa. Va durar trenta anys. Aquesta guerra de confessions va veure el 70% de la població morta o expulsada en nom de Déu. Les depuracions confessionals estaven a l'ordre del dia!

La cristiandat, dividida en diverses confessions, va fer una guerra contra el cristianisme en nom de Déu. Igualment, avui dia, hi ha una guerra islàmica contra l'Islam, com Navid Kermani ho deia en el seu famós discurs el 2015 al lliurament del premi per la Pau de les llibreries d'Alemanya. Aquesta guerra de religió té efectes a Europa fins avui dia. L'amalgama entre Déu i la violència que va causar sofriment fora mida als pobles d'Europa (a més a més de la pesta i de la fam) va desacreditar Déu. Així, per exemple, va passar que a les regions d'Àustria, on la recatolització es

va fer de la manera més brutal, les xifres de participació i d'adhesió a l'Església són manifestament de les més baixes.

Es comprèn Voltaire, que desitjava una religió mundial filosòfica, exclamant en relació a l'Església: "Aixafeu l'infame!" Havia nascut una religiositat sense església. Després van venir *Holbach* i *d'Allembert* pensant que el món seria més pacífic sense Déu. L'ateisme naixia com fill d'un cristianisme desviat, per al qual el manteniment del poder amb l'ajut de Déu era més important que la fe en un Déu crucificat per nosaltres en la seva impotència.

Vist el sofriment inimaginable introduït a Europa per les confessions, la celebració d'un jubileu de la Reforma no és apropiat. Aquest terme no és utilitzat oficialment. Es parla de commemoració de la reforma en ocasió de la qual les confessions reconeixen la culpabilitat comuna. Perquè elles han fet d'Europa un *cas particular* de sociologia religiosa en matèria de cristianisme (Grace Davie, Peter L. Berger, David Martin). El cristianisme s'estanca a Europa mentre que es desenvolupa en tots els altres continents.

La pau de Westfàlia (1648) posà fi a la guerra i obrí per a la Il·lustració la llarga ruta cap a una *laïcització benigna* de l'Estat. Les religions estaven desarmades en el seu combat per a la veritat, l'Estat perdia la legitimitat religiosa. La llibertat de religió va ser instaurada a fi de garantir la "pau" de manera durable. La llibertat religiosa no és fruit del cristianisme, sinó el resultat del seu fracàs. No ha estat fins al Concili Vaticà II, el 1965, que l'Església catòlica va resoldre fer la pau amb la llibertat de religió moderna.

Aquesta evolució ha canviat profundament la relació entre els éssers humans i l'Església. La pertinença a una confessió era una "fatalitat" després de la Reforma, a raó de l'elecció del Príncep; en canvi, la Il·lustració ofería la possibilitat a cadascú de ser lliure en l'elecció de la seva fe sense haver de témer cap perjudici social. Peter L. Berger, gran sociòleg de la religió, nascut a Viena i ensenyant a Boston, va crear la fórmula "del destí cap a l'elecció" i va titular el seu llibre "La coacció a l'heretgia": ja que l'heretgia ve de l'obligació d'escollir perquè, segons Berger, es pot escollir tot el que es vol avui dia, però l'elecció és obligatòria.

Avui dia, les Esglésies han de tractar amb gent que són lliures d'escollir. I, a Europa, aquesta llibertat no es practica solament en un clima d'hospitalitat envers l'Església. Segons Johan B. Metz, aquest clima és, més aviat, "d'hospitalitat envers la religió", i pot conduir cap a un "ateisme light" quedant acollidor (hospitaler) de tota religiositat (Günter Kehrler). No són rares les persones que no neguen Déu, però per a les quals aquest no té pràcticament cap paper en les seves vides; Déu no les fa moure en el sentit d'un real amor solidari. Europa està marcada per una diversitat de concepcions del món. Europa és pluralista. No està secularitzada. Els ateu convençuts no formen més que un petit grup entre la major part dels grups d'Europeus. El grup més gran és actualment el dels escèptics, els qui cerquen. La sociòloga francesa Daniele Hervieu-Léger parla de "peregrins". Tots tenen en comú, no obstant, estar amplament abandonats en la seva elecció religiosa a causa de la privatització de la religió.

Existeixen bons punts de referència per fer avui dia una tal elecció ideològica. Durant molt de temps havíem pensat que es tractava d'irritacions que conduïen els homes a girar l'esquena a l'Església i que feia que no en volguessin saber res. Amb l'agreujant que l'Església catòlica era hostil a les dones, neuròtica en el terreny

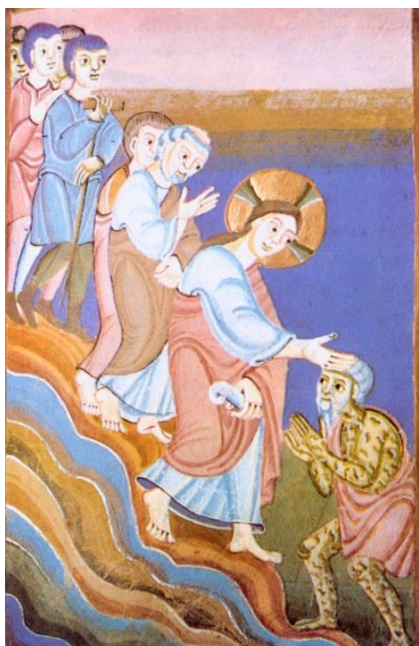
sexual, no democràtica, premoderna, fora de context. Mentrestant la recerca en la matèria ens mostrava que les irritacions podien accelerar l'elecció, però no n'eren el factor decisiu.

Molt més que les forces centrífugues (que expulsen de l'Església) són les forces centrípètes (que atrauen vers ella). Se les pot qualificar de "gratificants". Representen el "guany" que la pertinença a una Església i la participació en la seva vida i a la seva obra poden aportar. *Guany* no significa aquí una pura necessitat, sinó que això va de la consolació a la recerca de sentit fins a la provocació de canviar-se en millor i de comprometre's a favor d'un món més just. *Espiritualitat i solidaritat* esdevenen d'aquesta manera per a la gent les gratificacions principals de l'Església, la qual està obligada, com qualsevol altre representant públic, a respectar la seva *autenticitat*.

Allegro. Una visió antiga sempre d'actualitat

Oferir els dons de l'Evangelí als nostres contemporanis és la missió de l'Església. El contingut d'aquesta missió esdevé concret quan la visió heretada de l'Evangelí es posa en relació amb les seves preguntes, les seves alegries i les seves dificultats actuals. És el que tractaré de mostrar en la segona fase de la meua simfonia pastoral.

Em baso en el relat de la guarició d'un leprós per Jesús en l'evangelí de Mateu, tal com està interpretat en una representació del *Codex Echternach* de l'any 1040. Quatre grups de persones estan en escena: el leprós, Jesús, Pere i Joan darrere

Codex Echternach, 1040

d'Ell i al fons contemporanis del pintor del llibre. Meditem sobre aquests quatre grups. Però primer, llegim el relat de Mateu (*Mt 8, 1-4*):

Jesús baixà de la muntanya, i molta gent es posà a seguir-lo. Llavors es va acostar un leprós, es prosternà davant d'ell i li deia:

Senyor, si vols, em pots purificar. Jesús va estendre la mà i el tocà dient:

Ho vull, queda pur.

A l'instant quedà pur de la lepra. Jesús li digué:

Vigila de no dir-ho a ningú. Vés a fer-te examinar pel sacerdot i presenta l'ofrena que va ordenar

Moisés: això els servirà de prova.

El leprós – abans

L'artista ha pintat la imatge del leprós prop del marge de la imatge, així, doncs, ... *al marge de la societat*. Està en la part baixa. Literalment està agenollat. L'aparença és lamentable. El missatge és clar: allò no era viure. No tenia cap *sentit*. Aquest és un element bàsic de la vida. El que es la vida, li faltava: La vida no pot sorgir als seus

orígens més que quan els pares fan resplendir la seva cara sobre el nounat. Qualsevol vida real ve d'una trobada (Martin Buber). Una vida sense ser objecte de consideració no és vida.

- El leprós no tenia *cap poder*. No podia viure més la seva vida d'una manera creativa i lliure. Avançava impotent cap a la mort.
- Finalment, *li faltava el seu "casa seva" (all. Heimat)*.
- *Enlloc estava a casa seva; era un exclòs, excomunicat*. És significatiu que la seva malaltia corporal sigui descrita per les conseqüències socials.

Merescudament, els leprosos estaven *classificats entre els morts* en temps de Jesús. Es tractava d'una mort social abans mateix de la mort física.

El leprós avui

No és difícil de reconèixer en aquest leprós una figura de molts leprosos de la nostra època, en els nostres països, a Europa, en la família humana. Molts estan al marge, molts estan literalment "down". El que molts viuen "ja no és veritablement vida".

Segons el HRC de les Nacions Unides, més de 65 milions de persones estan desplaçades, de les quals 40 milions són infants. Fugen de les guerres, de la pobresa desesperant, de les catàstrofes ecològiques.

En la mateixa Europa hi ha molts "exclosos". L'intel·lectual alemany Hans Magnus Enzensberger va declarar fa uns anys: "Fins en les societats riques, cadascú pot esdevenir *superflu*. ¿Què se'n pot fer?" El Papa Francesc no el deixa sol en aquesta avaluació. Parla d'una "*cultura de la indiferència que sovint és, comptat i debatut, sense pietat*" (predicació de Nadal 2015). Concretament, posa entre els més vulnerables dels nostres països rics d'Europa, *els joves sense feina i les persones soles velles* (Francesc, 2013). S'hi afegeixen nombroses persones que sofreixen, des de la crisi financera del 2008, el temor d'enfonsar-se, havent perdut la feina o tenint por de perdre-la.

No és solament la pobresa social la que s'escampa. Hi ha també, cada vegada més, persones que estan, potser, materialment en seguretat, però *espiritualment ferides o fins i tot ja estan mortes*. No és potser una aplicació de les paraules del Ressuscitat en la seva revelació secreta a les comunitats de l'Àsia menor: "Tu dius: 'Sóc ric, m'he enriquit i no em manca res', però no t'adones que ets el més miserable i digne de compassió, pobre, cec i nu." (Apocalipsi 3,17).

La *por* amb múltiples fesomies és una ferida per a molts dels nostres contemporanis. Acompanya cadascú de nosaltres des del naixement, quan hem estat trets del paradís, expulsats d'aquest indret de seguretat que és el ventre de la nostra mare. L'angoixa està exacerbada per una "cultura de la por" que tenalla el món occidental, també Europa, des de la crisi financera i el terrorisme global. I certs polítics augmenten aquesta por per motius partidistes per tal de ser elegits, en comptes d'atenuar-la en tant que homes d'Estat amb una política duradora de justícia i de pau. Però la por paralitza. Impedeix la confiança i per tant la fe, l'esperança i l'amor solidari. La por obstaculitza d'aquesta manera l'encarnació d'aquesta solidaritat sense la qual no hi pot haver un món just i pacífic.

El Salvador

Jesús *baixa de la muntanya*. Allà, durant la nit s'havia submergit en el misteri de Déu.

L'artista pinta ofensivament els *peus* de Jesús: Va a trobar-se amb persones “al marge de la vida, de la societat” (Papa Francesc).

En aquesta trobada contrària a la Llei, Jesús ofereix pistes de vida al (socialment) mort:

- Va girar la seva *mirada* cap a ell: mirant-lo, li concedeix el valor de què estava privat.
- Després estén *la mà* creadora – un record de la mà del Creador. No té por de la mort. Després, es diu de manera lapidària que el leprós va quedar purificat. Jesús fa prova que és Salvador. L'home curat és autoritzat a viure novament una vida responsable.
- Finalment, Jesús l'envia a les autoritats – en aquell temps els sacerdots feien una *ofrena*. La Llei que Jesús cerca és la inclusió i no l'excomunió.

En resum: Jesús cura per tal que es pugui tornar a viure; ofereix una “petita resurrecció ja ara”. S'ha produït una resurrecció. La curació del leprós, per aquest fet, està classificada en l'art medieval entre les resurreccions de morts; és així en els frescos de l'església de Sant Jordi a Oberzell a l'illa de Reichnau.

Més enllà del text de l'evangelista, el monjo benedictí ha pintat un *rotllo de la Llei* a la mà esquerra de Jesús. El missatge és clar: de la mateixa manera que Moisès porta les Taules de la Llei baixant de la muntanya, Jesús porta de les profunditats del seu Pare, la llei de Déu baixant de la muntanya. Ell la promulga al mateix temps que l'aplica. Aquesta és la llei de Déu: la vida dels homes s'ha de propagar i no d'arruïnar. Això correspon a Salm meravellós que la litúrgia canta a la festa Del Sagrat Cor de Jesús, la celebració d'origen de la manifestació de la misericòrdia divina:

“Els ulls del Senyor vetllen els qui el veneren, els qui esperen en l'amor que els té; ell rescata de la mort la seva vida, els retorna en temps de fam.” (Ps 32,18-19)

L'Església, pàtria de Salvació

L'il·lustrador ens ofereix una *visió poderosa de l'Església*. Està representada per les dues *figures simbòliques de Pere i Joan*. Ells simbolitzen la justícia i l'amor. Tots dos van (darrere de) Jesús. El segueixen, caminen sobre les petjades de Jesús. El cristianisme és una doctrina del camí. Es tracta del camí de Jesús, que fa de l'Església el moviment de Jesús. Procurar que la *fidelitat* de l'Església i de les seves comunitats *es mantinguin sobre els seus passos* és la tasca fonamental de l'ordre eclesial.

És això el que significa Església en primer lloc: anar a dalt de la muntanya, submergir-se en Déu i després sortir-ne de les profunditats de l'espiritualitat. El camí condueix directament als marges de la vida, a prop de la panòpia dels pobres, aquells que han estat fets pobres i mantinguts pobres pel món.

Una Església que es compromet a seguir aquest camí és la imatge de Jesús. L'il·lustrador ho recorda compartint els colors dels vestits de Jesús amb els vestits dels dos símbols de l'Església. *Justícia i amor*, justícia i misericòrdia: no és la justícia la que representa l'Església. En l'Església, la misericòrdia guarda la justícia de ser duta a l'extrem i de convertir-se en injustícia.

I després la mirada de Pere sobre la seva mà. Aparentment, ha ben observat els dits de Jesús. La lliçó és clara: Com a Església que som, aprenem de Jesús de quina manera hem de tractar els homes. Per això en alemany hi ha un parentiu de llenguatge entre la mà (*Hand*) i l'actuar (*Handeln*) i, per tant, amb la pràctica, la teologia pràctica, la pastoral.

Concretament això significa: conduir els homes cap a la vida a partir de les seves diverses experiències de mort. L'Església exerceix, doncs, com Jesús una "pastoral de resurrecció". L'Església ho fa en tots els seus terrenys – com el papa Francesc ens ho demostra en *Amoris laetitia*, quan un matrimoni fracassa tràgicament per culpa dels esposos o de manera tràgica. Per això quan algú sent el desig de tornar-se a casar, és inadmissible dir: "Sí, Déu et perdona, però l'Església no et pot perdonar." L'Església, que observa de prop Jesús, no exclou mai de manera permanent. No abandona ningú que ha estat ferit i tirat per terra, sinó que el recull. No moralitza pas, cura. No fa entrar ningú al tribunal, sinó a un hospital de campanya.

Aquesta és la visió de la nostra Església i de les seves parròquies adaptada al nostre temps. Estem caminant cap a la terra promesa pel Salvador (Markus Beranek); sobretot per als ferits, les persones al marge de la societat, les que són al lloc més baix de l'escala, en el nostre país, a Europa, en la casa mundial de la nostra comuna humanitat.

I nosaltres?

L'artista ha introduït al fons de l'esdeveniment bíblic *persones contemporànies*. La seva predicació no verbal i, per aquest fet, encara més impressionant. L'espectador és convidat a participar en l'esdeveniment i d'aquest manera unir-se al moviment de Jesús.

Els deixebles convençuts pronuncien d'aquesta manera el seu fidel "Sóc aquí" que l'Església espera d'ells en cridar-los. Han tornat així l'Església forta i viva en els seus primers temps. Són també aquests adeptes convençuts que guardaran les nostres parròquies vives en el futur.

Minuet. Bots nous per a un vi nou

"I ningú no posa vi nou en bots vells: el vi rebentaria els bots i es farien malbé bots i vi. A vi nou, bots nous." (Marc 2,22)

L'Església no desapareix, sinó més aviat la seva aparença habitual.

Una „downsizing“ (reducció) com a resposta comuna.

Malgrat el canvi d'època, no poques diòcesis tracten de viure a mig terme contractant *sacerdots estrangers*, sense viure, però, ni assumir les mutacions en

curs. D'aquesta manera tornen sovint vulnerable el moment més interior de la pastoral d'avui, és a dir la "comunicació espiritual" (Karl Gabriel). Però salven l'àmbit ritual que es compleix en un alemany amb accent estranger.

La majoria dels caps de l'Església i de les comunitats eclesials han reaccionat a la nova era amb una "reducció de talla" de l'estructura heretada del passat. Inverteixen molta energia en l'organització de l'adaptació estructural. Alguns treballen de manera sinodal (com Poitiers), d'altres imposen noves estructures contra la resistència temuda o real dels interessats. S'acomoden sovint amb la dimissió interior de nombrosos professionals i benèvolos. Cosa que determina certes adaptacions conservadores de les estructures, és "la falta" de sacerdots, de membres, de diners.

La interpretació de l'evolució de les xifres estadístiques de l'Església és reveladora d'aquesta referència a l'estructura tradicional de l'Església. La fórmula més correntment utilitzada és: "més que". Es calcula sobre la base del 100% de membres utilitzant inconsideradament l'índex de referència de l'era Constantinià en el seu període "de després de la Reforma." Això crea un sentiment depressiu de derrota. Al contrari, el qui pren seriosament l'era del canvi, comptarà a partir de zero %. Aquestes persones saben que nosaltres ens acostem novament a la norma bíblica.

No n'hi haurà prou de *respondre a la disminució de les xifres per l'engrandiment de les zones pastorals*. Això només accelerarà la mort de l'estructura heretada de l'Església, que era el seu "destí" totalment inevitable en la religió. La sola ampliació de les zones pastorals no fa altra cosa que subratllar les paraules del bisbe emèrit d'Innsbruck, Reynold Stecher, que deplorava que: "No són les persones les que s'aparten de l'Església, sinó l'Església que s'aparta de les persones". Podria ser que l'adaptació de l'estructura actual no faci altra cosa que accelerar la "desfiliació" de moltes persones?

A continuació de la instal·lació de grans zones pastorals hom assisteix en molts sectors de la vida eclesial a una "*desparroquialització*" de parròquies de vegades més joves, però també de més antigues, que fins aleshores havien crescut històricament. Aquestes ja no són des de fa temps quadres administratius, sinó comunitats de persones amb la seva pròpia història entre elles i el Ressuscitat (cf. Ap 3)?

Si falten pastors per a aquestes parròquies, això crea una gran pressió: El dret canònic actual preveu que una parròquia no pot existir si no disposa d'un rector titular. La reforma del Codi de dret canònic ha resolt el problema permetent que un rector pugui ser "polígam" estant "casat" amb diverses parròquies. Però aquesta solució no és suficient, vista la manca creixent de sacerdots: D'aquesta manera certes diòcesis comencen a *confiar la direcció de "comunitats" a laics amb les qualitats necessàries*. Però per estar en conformitat amb la legislació eclesial aquestes parròquies són "desparroquialitzades". D'aquesta manera, perden els drets d'una parròquia, pràcticament, doncs, el dret a un rector, a les seves pròpies finances, a la celebració dominical de l'Eucaristia. Un rector només és atribuït a grans assemblees, a grans parròquies, a noves parròquies, importa poc com se les anomeni. Les antigues parròquies esdevenen aleshores "comunitats filials" en la gran unitat pastoral, que des d'ara serà dotada de drets parroquials. Si calgués que en l'esdevenidor hi hagués més sacerdots en una gran assemblea, aquests ministres ordenats tindrien una nova denominació, no serien més que "aprenents" vicaris o cooperadors, però ja no rectors: serien una mena d'intermediaris, com "vicaris (del rector)".

Estudis sobre sacerdots (Christoph Jacobs i d'altres) mostra, que *no hi a prou* (en aquest moment) *ordenats amb les qualitats necessàries* per a les grans assemblees. N'hi hauria prou de respondre a la pregunta. ¿Aquest programa d'urgència, serà suficient?

Una pastoral adaptada a l'espai

Hi ha certament la necessitat de noves estructures per a aquesta nova era de l'Església. Però hi hauria una millor manera d'arribar-hi. Aquesta última no es basaria sobre la falta de sacerdots, de comunitats i de finances, sinó sobre una pregunta que serviria de línia de conducta: *Quin procés pastoral tindrà necessitat d'un espai pastoral per tal de ser organitzat d'una manera òptima?*

D'aquesta manera, una estructura social *complexa* (però no complicada), es posa en marxa per assegurar un desenvolupament durador de l'Església. Tindrà lloc una fecunditat encreuada entre «local» i «regional». ¿A què podria assemblar-se, això? És el que voldria explicar breument basant-me en enquestes encara no publicades.

Sobre el pla local

La gent cerca “port d'amarratge” on poder estar “a casa” – i això fins i tot i sobretot al cor de la seva pèrdua d'identitat – on puguin reforçar la seva pròpia identitat o que, també, els ofereixin una identitat. Per això les xarxes obertament fonamentalistes – fins i tot dins l'Església – adquireixen novament importància en la societat, per la difusió del seu contingut, de la seva estructura i del seu saber col·lectiu. Un “a casa seva” (Alemany *Heimat*) esdevé el contrapès de la mobilitat i de la inestabilitat.

Comunitats d'esglésies, sobretot les parròquies adultes, poden ser *llocs de verificació de la identitat* per als cristians moderns. Això requereix *l'hospitalitat*, el desig de la diversitat al si del grup, entre els membres de les xarxes interessades, però també en el país de què es tracta. Una “tolerància del pluralisme” és indispensable (Hermann Stenger). Aquestes comunitats *viuen de persones convençudes i resoltes*, que han escollit d'integrar el moviment de Jesús en tant que adults. Testimonien l'Evangeli amb els seus actes en la seva pròpia vida en comunitat així com pel seu servei als marginats i – quan se'ls demana – també expliquen perquè i com l'Evangeli els ha inspirat i els ha empès.

Aquestes comunitats hospitalàries i obertes de persones convençudes i resoltes formen els indispensables nuclis durs de l'Evangeli en la Nostra cultura. Són la garantia que l'Evangeli és viu en el nostre país. Aquestes comunitats no seran quantitativament gaire grans, però la seva qualitat farà la seva gran força. Podrien ser “la sal dins la sopa mundial”: defensors de la justícia, de la pau i de la integritat de la creació, sobre la base d'un ancoratge profund en el misteri de Déu. Mística i política, contemplació i lluita, espiritualitat i solidaritat, l'amor del proïsme i l'amor de Déu vessant-se l'un dins l'altre i fecundant-se mútuament.

Aquestes comunitats viuen localment. Són properes *dels contextos familiars* amb els fills, els pares, els vells, els malalts, les persones disminuïdes, els propers de qui s'ha de tenir cura, que, segons el seu propi desig, tenen la sort d'estar en cures pal·liatives a casa fins a la seva mort. *La diaconia dels rituals dels girs de la vida* es desplega al voltant del casament, del naixement, de la mort, en lligam estret amb el quadre familiar.

Diumenge, Dia del Senyor, els homes d'aquests nuclis de caliu es reuneixen per celebrar l'Eucaristia. En aquests nuclis locals, l'accent està posat sobre la vida

comunitària al voltant de l'Evangeli, doncs, al voltant de la *koinonia*, al voltant del servei. Els serveis de la diaconia seran acomplerts en el quadre limitat d'aquestes possibilitats; aquestes comunitats ja no són (més) simples empreses modernes de serveis. En definitiva, això es deu al fet que de la vida d'aquestes comunitats se'n responsabilitzen, primordialment, laics que assumeixen aquest servei de manera benèvola.

Sobre el pla global

Però això només és un costat de l'estructura de les futures parròquies possibles. Perquè *la consideració local necessita en paral·lel una consideració global*. El temps de l'esperit de capelletes s'ha acabat. Cap parròquia no pot autosatisfer-se per moltes raons.

En primer lloc, la gent massa diversa i mòbil és exigent. En segon lloc, hi ha un cert nombre de tasques pastorals que sobrecarreguen les comunitats locals, perquè els falten persones i finances (dinners).

En termes positius, certes operacions pastorals reïxen millor, avui, quan es fa a més gran escala. Dit d'una altra manera. Sobre grans espais, hi ha més persones que poden i volen participar en tasques més específiques. És així que aquest procés arriba a la «massa crítica» necessària.

Les meves recerques mostren concretament els *processos pastorals* de què es tracta: el treball de formació, l'acompanyament dels benèvolos, els projectes diaconals principalment la col·laboració dels joves, els pelegrinatges i processions en comú, les guarderies d'infants, centres d'acolliment de dia per a les persones grans. La presència en la societat civil està assegurada i contínuament reforçada per tals projectes.

Aquestes activitats pastorals necessiten menys comunitarietat, però més *un seguiment professional dels projectes*. Aquí hi haurà la necessitat de *personal competent "a temps complet"*. Mentre es desenvolupen projectes en aquests grans espais pastorals, el concepte d'espai de desenvolupament sembla força ben apropiat. En l'elaboració i la posada en pràctica dels projectes pastorals en aquestes zones de desenvolupament caldrà igualment, amb tota evidència, implicar organitzacions eclesials i comunitats religioses, els centres de formació, etc. Encara més: per assegurar una bona qualitat dels projectes és desitjable no limitar-se a la col·laboració dels membres de la comunitat, sinó implicar-hi també persones que hagin deixat l'Església, membres d'altres confessions i religions, escèptics, en recerca de si mateixos, ateus.

L'exemple de Poitiers

Comunitats locals i sectors

Molts responsables d'una reforma estructural citen com a exemple de «millor pràctica» la reforma duta a terme per Mgr Albert Ruwet, ara bisbe emèrit, de la diòcesi francesa de Poitiers.

Aquest model de reforma comporta clarament *elements portadors d'esdevenidor*, tot i que la reforma no hagi estat o no ha estat portada a terme.

Que és el que és portador de futur a Poitiers? Existeix una forta *interacció entre el nivell local i el global*, entre les comunitats locals i el sector. El model permet

d'ajuntar-hi altres institucions pastorals o el seu despatx local al costat de comunitats locals existents, com comunitats religioses, cases d'ensenyament, associacions.

Cal notar que *de les comunitats locals se'n cuiden laics*: persones que han escollit viure i actuar inspirades per l'Evangeli i creen així comunitats acollidores i obertes. Alguns d'aquests convençuts agafen funcions benèvoles al si de la comunitat, en els seus serveis, per la pregària i la Paraula. En una "cultura de la crida" aquests encarregats d'ofici asseguren el seu relleu per algú altre després de sis anys de servei "benèvol".

En el pla del sector, aquestes diverses comunitats poden desenvolupar *projectes comuns dins aquest espai de vida*. En aquests projectes, poden cuidar-se de joves en atur, de persones velles aïllades, de refugiats fugint de zones de guerra.

Poitiers revisitat: equips de Grans (Aïnés)

En les comunitats locals, no s'ha arribat encara al que expliquen amb un cert orgull els Fets dels Apòstols: "*Cada dia eren constants a assistir unànimement al culte del temple. A casa, partien el pa i prenien junts el seu aliment amb joia i senzillesa de cor.*" (Fets 2,46)

A Poitiers, un sacerdot que no viu en el sector, ni en la comunitat local ha de venir per a la fracció del pa, però forma part del presbiteri diocesà al voltant del bisbe. Des del punt de vista bíblic és una situació inhabitual. Perquè de tota evidència els apòstols missioners dels primers períodes havien creat les condicions per tal que, en totes les cases on els creients es reunien, l'Eucaristia pogués ser celebrada el dia del Senyor.

Això no depenia, per exemple en temps de Tertulià, de l'afectació d'un capellà per una autoritat eclesiàstica. Perquè, a falta d'una tal afectació per l'autoritat, la comunitat designava algú, home o dona, pel «*offere et tinquere*» fora de la població sacerdotal per presidir la celebració de l'Eucaristia.

Això demostra que el camí cap a l'esdevenidor possible implica una revisió de les regles canòniques de l'estructura eclesial heretada. Albert Ruoet ha començat a reformar les estructures de la diòcesi que li ha estat confiada en el quadre tradicional. Això l'ha conduït en efecte a fer passos endavant, però l'ha *forçat a parar-se a mig camí*. El quadre jurídic obsolet no li permetia d'arribar a l'objectiu. Per consegüent, cal doncs realitzar un "Poitiers revisat".

D'això se'n deriva, en primer lloc i de manera general, que no n'hi ha prou, per assegurar la viabilitat futura de l'Evangeli en el país, *de llançar reformes en el quadre jurídic existent*. Cal *reformar el propi quadre jurídic*.

Una proposició en aquest context a estat sotmesa pel *bisbe emèrit Mgr Fritz Lobinger* d'Aliwal del Nord. Aquesta proposició ha estat examinada i jutjada anodina per Peter Neuner, professor de dret canònic. Una proposició de projecte de realització pràctica està disponible. Només falta dur-la a la pràctica.

Lobinger proposa de fer elegir, pels membres de la comunitat, persones coneixedores de la comunitat (*personae probatae*) i vingudes de parròquies que condueixen des de fa almenys cinc anys la seva vida parroquial. Benèvolament aquestes persones seran acompanyades (formació professional) durant tres anys i després seran consagrades pel bisbe en un "equip de Grans" treballant

benèvolament, seran després supervisats pastoralment per un sacerdot experimentat estant associat a un "sector". Un dels futurs Sínodes de bisbes examinarà certament aquesta possibilitat. Serà un bon pas en la bona direcció. Tant de bo que el Papa Francesc visqui per molts anys!

Coda. Estat de bona esperança...

Una regla de base per al desenvolupament actual de l'Església és: "*No administrar la disminució sinó construir la transició.*" Qui aplica aquesta regla preveu que certs punts de l'estructura de l'Església es moren, però que al mateix temps se'n creen de nous.

La dada bíblica pot sostenir i encoratjar aquesta transició. És la història que el Gènesi explica dues vegades: La visita dels tres homes a Abraham i Sara, una parella de vells hospitalaris i sense fill.

La seva hospitalitat, signe de la seva pietat, els ofereix una trobada amb Déu. Més encara: el seu somni de tenir un fill, abandonat des de feia temps, és finament escoltat: del que és vell neix el que és nou. Però no en virtut de les seves pròpies forces, perquè "Abraham i Sara eren vells, d'edat avançada: i Sara no podia ja esperar tenir fills." Quina imatge per a l'Església d'Europa! Hem esdevingut la casa de jubilats de l'Església catòlica del món.

I després ve la promesa sorprenent: "Jo tornaré aquí a aquesta mateixa època; i heus ací que Sara, la teva dona, tindrà un fill." Això fa riure la incrèdula Sara. Paral·lelament, Abraham també es posa a riure, però d'una alegria creient. Sara em sembla més a prop del que veig a les nostres parròquies. Contra totes les tendències i pronòstics, demà les nostres parròquies estaran plenes d'una vida nova. Qui prediu això, provoca un riure incrèdul!

No obstant, jo crec fermament i tinc confiança en Déu nostre senyor, en la seva Església i igualment en les nostres parròquies que la vella Església de Sara "està embarassada".

- Què és més natural que realitzar una «ecografia pastoral» i endevinar a què s'assembla la nova figura de l'Església – nosaltres ho hem assajat avui.
- Aleshores no seria irracional fer una gimnàstica prenatal pastoral. Això ens permetria reforçar ja el que ens pertoca: camins de fe per a les gens que n'han fet l'elecció, que decideixen seguir el moviment de Jesús i d'unir-se a d'altres que comparteixen el mateix punt de vista en durs nuclis hospitalaris. Podríem crear zones de desenvolupament i, junts, llançar projectes pastorals portadors d'esdevenidor. Ens comprometríem a trobar nombrosos simpatitzants i persones de bona voluntat (Joan XXIII° «de l'exterior» per a què col·laboressin en aquests projectes). Al mateix temps, podríem coratjosament preparar l'espai de vida de futures generacions en l'Església perquè ella oferís un bon quadre de desenvolupament. Però això significaria *no solament reformar dins del quadre rebut, sinó reformar el propi quadre.*
- Però sobretot: Com una dona encinta, una dona a punt d'esdevenir mare, podríem estar en estat de «bona esperança» a raó de la promesa de Déu.

- Fa uns anys havia fet aquesta meditació bíblica en una conferència d'estudiant acabant-la amb un poema que m'agradaria oferir-vos igualment ara:

Miracle

*Creieu,
Va demanar ella tímidament,
que seria un miracle
si demà
la vida tornés
a la nostra Església?
I ells voldrien
Verdaderament
Ensenyar-nos
a creure
en aquest miracle?
« Al temps fixat jo tornaré a tu,
En aquesta mateixa època;
i Sara tindrà un fill.»*

(Paul M. Zulehner, sobre Gen 18,14 ; 22.1.1994)

*Paul M. Zulehner
Barcelona, 12.7.2017*